skopje

muzej na sovremena umetnost

Petar Mazev, slike, 24. X—20. XI 1966
Ana Eva Bergman i Hans Hartung, grafike, 22. XI — 10. XII 1966

umetnička galerija

Jordan Grabulovski, skulpture, 13.—23. XI 1966
DLUM — Godišnja izložba, slike, skulpture, grafike i crteži 29. XI—15. XII 1966

rabotnički univerzitet

Kiril Efremov, slike i crteži 21.—27. XI 1966
Blagoja Papazoski, slike — 1 decembar

zlatko prica

boris petkovski

Poznati hrvatski umetnik Zlatko Prica, označujući 25 godina svoga stvaralaštva, priredio je u Muzeju savremene umetnosti svoju drugu samostalnu izložbu u Skopju. Prvo Pricino predstvaljanje skopskoj publici (1961) prikazalo je završetak jednog pažljivog, promišljenog i angažovano vođenog procesa da se dosegne likovna esencijalnost, likovni ekvivalent saznajno — emocionalnog obuhvatanja pojavnosti i suštine stvarnosti, njenih kretanja, sveta predmetnosti, ljudske figure i psihe, uporedo sa sve naznačenijim isticanjem nekog uzdržanog euforično-panteističkog raspoloženja u atmosferi celine likovnog dela. Ova tendencija vodila je umetnika ka nastojanju da prodre u strukturu stvari, koja tako postaje objekt stvaralačkog akta: on je sve više vršio analitičko-deduktivno ispitivanje svoga objekta, izvlačeći iz njega njegovu likovnu »teoremu«. U slici se to izražavalo kao težnja ka celebralno usklađenoj kompoziciji: preplitanje kolorisanog crtačkog poteza, dakle uloge linije, sa funkcijom boja, smena čistih površina boja sa debljim nanosima koloističkog pigmenta, sve sa težnjom da se postigne usklađena i uzdržana zvučnost kolorita. Pricino tretiranje boje, u kome se oseća taktilan odnos umetnikovog bića prema slikarskim sredstvima, saopštava fakturi ne samo asocijativnost na atmosferu ili na druge elemente prirode, već i ljudsku prisutnost. Poslednja Pricina faza, sažeta najviše u delima iz 1965. i 1966. godine, označena je težnjom da se površina slike sve više smiruje i prečišćava; da se koloristički jednoznačno i intenzivno obojene površine postave u pregledne odnose sa drugačijim, složenije obojenim partijama koje, ujedno, sve više dobijaju u plastičnosti forme: praćeno sa gubljenjem uloge grafičkog elementa u kompoziciji Pricinih slika.

kiril efremov

boris petkovski

Proizišlo u velikoj meri iz kruga beogradskog likovnog nadrealizma u duhu »medijalskih« htenja i zanosa, slikarstvo Kirila Efremova bilo je prikazano u Skopju na njegovoj drugoj samostalnoj izložbi (Radnički univerzitet). Udruživši svoje inspiracije, ugledanja i podsticaje sa vrlo solidno savladanim slikarskim medijumima, Efremov je u prvim godinama svoga stvaralaštva posle 1960. oblikovao slikarstvo puno mladalačkih snova, napajano iz široko raskriljene lepeze fantastike I snovidenja. Taj njegov tematsko-sadržinski ambijent sadržao je veliku dozu romantične atmosfere, puno naivnosti, iskrenosti, baroknog zamaha i emfaze. Fakture slika iz 1962, 1963. još su građene sa bleštavom, glatkom i sjajno obojenom površinom, u koju su utopljeni nadrealno — fantastično preobraženi elementi stvarnosti, fantazije i snova. Sledeći period, osobito poslednje dve godine (1965. i 1966) znači upravljanje ka novim nastojanjima. Literarnost tematsko-sadržinske osnove, uprkos naslovima pojedinih dela, sve više ustupa mesta traganju za imanentno likovnim vrednostima slike. Faktura, prelazeći sa jedne zvučnije na vrlo prigušenu koloističku gamu, eliminira svoju bleštavu glatkoću, pa spaja neke daleke podsticaje i zvukove sa kasno renesansnih i baroknih slika, sa jednim modernim osećanjem za materiju i za funkciju likovnih sredstava. Ovo je praćeno i sve sažetijim kompozicijama, apstraktno-asocijativnim nastojanjima u kojima je ponekad skoro ukinut svet »figuralnosti«, pojavnosti, stvarnosti; unutrašnja klima ovih dela sve više izražava težnju ka dubljem, ma da nedovoljno jasnom, filozofski obojenom ispitivanju smisla postojanja prirode i čoveka, njegove sudbine i drame sa tendencijom njihovog osavremenjivanja kroz aktuelnost teme.

petar mazev

boris petkovski

Umetnost Petra Mazeva uprkos svojim nesumnjivim vrednostima u svim etapama stvaralaštva, ostala je do sada u okvirima jugoslovenskog likovnog ambijenta na pragu jednog njenog zaista zasluženog priznanja i mesta. Stvaralaštvo Mazeva vrlo je karakteristično za razvitak savremene makedonske likovne umetnosti. Počeci su uzdržani i skromni, evolucija raskidana mnogim, često divergentnim nastojanjima. Zatim dolazi kretanje ka sve naglašenijoj smelosti u izboru stilskih afiniteta. Sve ovo praćeno je istraživanjem i težnjom za nekim posebnim nacionalnim obeležjima unutar celokupne fizionomije makedonskog likovnog stvaralaštva. Mazev je prvo prošao kroz fazu koloističkog ekspresionizma, skulpturalne plastičnosti i robusnosti forme. Polako je evoluirao